

DEEL A: *samenvatting en verkorte weergave*

Milieu Effect Rapportage Vleeskuikenhouderij Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart

Versie: 2.0

Locatie:

Verlengde Elfde wijk 8
7701 RR DEDEMSVAART

Adviseur:

H.J. (Henk) Hof
Exitus Bedrijfsontwikkeling B.V.
8100 AA RAALTE
Tel. 0572 – 36 28 60

Gemaakt door:

G. van den Hoogen
DLV Bouw, Milieu en Techniek BV

Datum: 21-11- 2012

Ten opzichte van de eerder ingediende MER-Rapportage is het volgende gewijzigd:

- De naam van de initiatiefnemer is uit alle rapporten gewijzigd in initiatiefnemer.
- Het MER-Rapport is opgedeeld in 3 delen:
 - Deel A: Samenvatting
 - Deel B: Rapport met uitwerking
 - Deel C: Bijlagen
- De samenvatting is verduidelijkt.
- Er is een gewijzigde milieutekening bijgevoegd.
- De variant op de referentiesituatie (Ref-2) is verwijderd uit het MER en alle bijlagen.

Stallen 1 en 2 waren eerder vergund met het mixluchtsysteem, maar dit mixluchtsysteem was in deze twee stallen nog niet gerealiseerd op het moment dat het MER-rapport werd gemaakt. De commissie MER heeft daarom destijds verzocht om een variant op de referentiesituatie te maken, die voldeed aan de destijds feitelijke situatie. De twee stallen zijn inmiddels vervangen.

Ze zijn uitgevoerd met een luchtwasser volgens het Terra-Sea systeem. Hiervoor is een verkorte procedure (milieuneutraal) volgens de procedure van omgevingsvergunning gevoerd. De beschikking van de omgevingsvergunningsaanvraag is gepubliceerd op 31 augustus 2011 en heeft ter inzage gelegen tot 12 oktober 2011. De feitelijke situatie komt nu overeen met de vergunde situatie. De variant op de referentiesituatie (Ref-2) hoeft daarom niet meer in beeld te worden gebracht.
- De parameters van de referentiesituatie zijn gewijzigd. Gezien de afstand van 2,5 meter tussen de stallen (muur tot muur) is het uitgangspunt van horizontale uitstroming verlaten. De lucht die uit de ventilator komt wordt door de tegenoverliggende muur in verticale richting gebogen. Daarmee is geen vrije horizontale uitstroomopening. Voor de berekening van de luchtsnelheid is het debiet van de 2 naast elkaar liggen stallen gedeeld door de oppervlakte van de uitstroomopening tussen beide stallen.

De stallen hebben een lengte van 71 meter de breedte tussen de stallen is gemeten van dak tot dak 2 meter zodat de uitstroomopening van de ventilatoren die in deze ruimte uitblazen 142 m² bedraagt. De omgerekende diameter bedraagt dan 13,45 m Bij een ventilatienorm van 2,4 m³ per dier bedraagt de uitstroomsnelheid bij 45.000 dieren 0,21 m/sec.
- De aagrostacks-berekeningen zijn aangepast op de randen van de omliggende gebieden en de nieuwe referentiesituatie.
- De v-stacks berekening van de referentiesituatie is gewijzigd.
- Het rapport omgevingstoets geur is gewijzigd op de nieuwe referentiesituatie.
- Het luchtkwaliteitsonderzoek is gewijzigd op de nieuwe referentiesituatie en de nieuwste versie van ISL3A.
- Alle tabellen waarbij de cijfers zijn gewijzigd van de referentiesituatie zijn gewijzigd.
- In het MER is aangegeven dat het nieuwe bestemmingsplan niet meer ruimte zal gaan bieden dan hetgeen onderzocht is in deze MER. Het bouwvlak zal strak om de bebouwing worden gelegd waardoor verdere uitbreiding niet mogelijk is. Verder is in de regels van het bijbehorende bestemmingsplan opgenomen dat er slechts sprake mag zijn van 1 bouwlaag en dat de erfverharding binnen het bouwvlak moet zijn gesitueerd. Ook is in de regels een maximaal dieroppervlak opgenomen. Daarnaast zorgen de normen van de welzijnswet ervoor dat in de toekomst eerder minder dieren gehouden kunnen worden dan meer, door een eventuele aanscherping van de normen van de Welzijnswet.

- De verbeelding, de toelichting en de bestemmingsplanregels welke zijn verzorgd door BJZ zijn toegevoegd als bijlage 14, 15 en 16.
- In deel B is verwerkt dat bij een nieuwe omgevingsvergunningaanvraag nogmaals door de Provincie moeten worden getoetst of een VVGB kan worden afgegeven. Dit zal echter niet tot problemen leiden omdat de gewenste uitbreiding die bij de omgevingsvergunning zal worden aangevraagd reeds eerder is getoetst door de Provincie.
- In deel B paragraaf 5.2 is verduidelijkt hoe het Terra Sea systeem werkt o.a. aan de hand van foto's.
- De beschrijving van de omgang met afvalwater is in de samenvatting en het MER op elkaar aangepast. Spoelwater zal apart worden opgevangen en afgevoerd.
- De term lintbebouwing is nader omschreven.
- De IPPC-toets is gewijzigd.
- Verduidelijkt is dat alleen bij calamiteiten zal er nog gebruik worden gemaakt van CV-ketels voor de vloerverwarming.

Inhoudsopgave

Deel A

Samenvatting	5
1. Inleiding	9
1.1. MERplicht en doel van het MER.....	9
1.2. Planning	11
1.3. MER procedure	14
1.4. Opbouw MER	15
2. Probleemstelling en randvoorwaarden	16
2.1. Probleem- en doelstelling	16
2.2. Topografische ligging	17
2.3. Beleid en wet- en regelgeving	17
2.3.1. Internationaal beleid	18
2.3.2. Rijksbeleid/ wet- en regelgeving.....	19
2.3.3. Provinciaal beleid	23
2.3.4. Gemeentelijk beleid	24
2.3.5. Waterbeleid	25
2.4. Te nemen besluiten	26
3. Voorgenomen activiteit, locatie keuze en alternatieven	27
3.1. Voorgenomen activiteit (VKA)	27
3.2. Projectgeschiedenis en locatiekeuze	29
3.3. Te onderzoeken alternatieven	29
4. Vergelijking alternatieven	33
4.1. Algemeen	33
5. Leemten in informatie	36

Samenvatting

De initiatiefnemer heeft momenteel een vleeskuikenhouderij aan de Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart. Op het bedrijf worden momenteel 180.000 vleeskuikens gehouden. Het bedrijf is met de bestaande milieuvergunning aan de grenzen van de mogelijkheden. De initiatiefnemer heeft 4 kinderen waarvan 2 kinderen belangstelling voor het bedrijf hebben. Om het bedrijf voldoende omvang te laten krijgen is gekozen voor uitbreiding naast het bedrijf. Deze grond is in eigendom.

De oude bestaande stallen zijn allemaal uitgevoerd met dwarsventilatie. De ruimte tussen de stallen is 2,5 meter. Destijds zijn de stallen al zo gesitueerd dat het toepassen van een luchtwasser tot de mogelijkheden behoorde. In de nieuwe situatie worden de 8 bestaande stallen gekoppeld tot 4 stallen met centraal afzuigstelsel. Deze 4 gekoppelde stallen worden aangesloten op een chemische luchtwasser volgens het Terra-Sea concept. Dit concept houdt in dat de binnenkomende lucht van de stallen wordt gekoeld in de zomer, en verwarmd in de winter, waardoor minder temperatuurschommelingen in de stal plaatsvinden. Door gebruikmaking van dit Terra-Sea systeem kan er tevens een grote energiebesparing bewerkstelligd worden. Op het terrein naast het huidige bedrijf vindt de uitbreiding plaats met 6 nieuwe stallen. Ook deze nieuwe stallen worden voorzien van een chemische luchtwasser volgens het Terra-Sea concept.

De initiatiefnemer heeft milieu, welzijn en gezondheid hoog in het vaandel staan. Bij de vervanging van de bestaande stallen heeft hij al voorzien dat een luchtwasser in de toekomst wel eens nodig kon zijn. Ook een goed klimaat voor de kuikens is noodzakelijk. De kuikens hebben vooral in het begin een hoge warmtebehoefte, wat in koudere periodes leidt tot verwarmingskosten. In de zomer is bij zware dieren juist behoefte aan koeling. Om de energiekosten zo laag mogelijk te houden en de dieren optimaal te kunnen laten groeien zou een klimaatsysteem waarbij gebruik kan worden gemaakt van opwarming en koeling door middel van grondwater ideaal zijn. Toepassing van het Terra-Sea concept (een combinatie van luchtwassing en koeling en verwarming door grondwater) beantwoordt aan alle voorwaarden die de ondernemer stelt aan de huisvesting van de kuikens. Doel is een modern vleeskuikenbedrijf te ontwikkelen met een dusdanige omvang dat continuïteit gewaarborgd is voor meerdere personen/gezinnen. Het bedrijf zal zich kenmerken door een vernieuwde innovatieve bedrijfsopzet en door het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT) of beter. Milieu, welzijn, diergezondheid en hygiëne zijn gewaarborgd. De bedoeling is om het hele project uit te voeren in een tijdsbestek van 6 – 7 jaar. Elke jaar wordt een nieuwe stal bijgebouwd.

De gemeente Hardenberg heeft aangegeven in principe medewerking te verlenen aan de vergroting van het bedrijf aan de Verlengde Elfde Wijk 8. Voorwaarde daarvoor is o.a. dat de ruimtelijke kwaliteit van het perceel zal verbeteren ten opzichte van de huidige situatie. Hiervoor is een erfinrichtingsplan bijgevoegd. Tevens moet aangetoond worden dat er geen belemmeringen mogen zijn ten aanzien van infrastructuur, luchtkwaliteit, externe veiligheid, flora- en fauna, geluid, geur en dergelijke. In de milieueffectrapportage zal worden aangetoond dat minimaal aan alle daarvoor geldende wetgeving zal worden voldaan. Het nieuwe bestemmingsplan zal niet meer ruimte gaan bieden dan hetgeen onderzocht is in deze MER. Het bouwvlak zal strak om de bebouwing worden gelegd waardoor verdere uitbreiding niet mogelijk is. Verder is in de regels van het bijbehorende bestemmingsplan opgenomen dat er slechts sprake mag zijn van 1 bouwlaag en

dat de erfverharding binnen het bouwvlak moet zijn gesitueerd. Ook is in de regels een maximaal dieroppervlak opgenomen. Daarnaast zorgen de normen van de welzijnswet ervoor dat in de toekomst eerder minder dieren gehouden kunnen worden dan meer, door een eventuele aanscherping van de normen van de Welzijnswet.

Initiatiefnemer huisvest op dit moment 180.000 vleeskuikens in 8 stallen. 2 stallen zijn voorzien van het zogenaamde Terra-Sea systeem, BWL2007.08V2 chemische luchtwassers met 90% ammoniakemissiereductie (E 5.4), 2 stallen zijn uitgevoerd met mixluchtventilatie (E5.6), en 4 stallen zijn uitgevoerd met vloerverwarming en vloerkoeling (E 5.5).

In de nieuwe situatie zullen alle stallen worden voorzien van het zogenaamde Terra-Sea systeem, BWL 2007.08.V2, chemische luchtwassers met 90% ammoniakemissiereductie. De ammoniakemissie wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit twee filterwanden van het type dwarsstroom. De filterwanden hebben een gelijk aanstroomoppervlak en zijn opgebouwd uit een kolom met vulmateriaal dat continu vochtig wordt gehouden met een aangezuurde wasvloeistof, bijvoorbeeld door sproeien of een overloopsysteem. De gezuiverde lucht verlaat vervolgens via een druppelvanger de installatie. De luchtwasser kan zijn opgebouwd uit modules (met daarin de filterwanden) die aan de stal worden gekoppeld of de luchtwasser wordt bouwkundig opgebouwd (wandensysteem). Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat. Op vaste, van te voren ingestelde, tijdstippen wordt het waswater in de wateropvangbak vervangen door vers water.

In het bedrijf worden bij realisatie alleen de best beschikbare technieken toegepast waarin milieuwinst wordt afgewogen tegen economie van het bedrijf. De toegepaste huisvestingssystemen hebben een lagere ammoniakemissie dan de Best Beschikbare Technieken die in de Europese Referentiedocumenten worden genoemd. Er wordt aan de IPPC-richtlijn voldaan. Tevens voldoen alle huisvestingssystemen op het bedrijf aan de maximale emissienormen die worden gesteld in het Besluit Ammoniakemissie huisvesting veehouderij.

In het kader van dierwelzijn is er op het bedrijf sprake van een ideale situatie. Het bedrijf voldoet volledig aan de Europese welzijnsregelgeving die pas in 2013 verplicht is. Daarnaast zal in de gewenste situatie volledig invulling gegeven kunnen worden aan de meest recente inzichten met betrekking tot hygiënemaatregelen.

De inrichting ligt op circa 1.610 meter vanaf kwetsbare gebieden krachtens artikel 2 van de Wet Ammoniak en Veehouderij. Dat betekent dat er geen directe beperkingen zijn volgens de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV). In de gewenste situatie wordt de ammoniakemissie verlaagd van 6.075 kg in de bestaande situatie naar 3.955,50 kg ammoniak per jaar. De depositie op de kwetsbare gebieden neemt af. De vestiging heeft naar verwachting geen significante invloed op de flora en fauna in deze gebieden hebben.

De inrichting ligt op circa 3.075 meter van (ontwerp) Natura 2000 gebied Vecht- en Beneden Regge waar het Beschermd Natuurmonument Junner Koeland onderdeel van uit maakt.

Middels een ammoniakverspreidingsberekening is vastgesteld dat er geen sprake is van een uitbreiding van ammoniakdepositie op het gebied. Gezien de depositievermindering heeft de vestiging naar verwachting geen significante invloed op de gebieden.

De geuremissie neemt toe van 38.700 naar 78.120 odeurunits. Uit de berekeningen van V-stacks blijkt dat in de nieuwe situatie ruimschoots aan de normen van de Wet geurhinder en veehouderij wordt voldaan.

De Wet Luchtkwaliteit stelt eisen aan o.a. de maximale hoeveelheid stof in de lucht. Om de uitstoot van stof te beperken, worden op de stallen luchtwassers geplaatst. Deze reduceren de stofemissie voor een groot gedeelte. Naast deze belangrijke maatregel worden enkele kleine maatregelen getroffen om stofemissie te voorkomen dan wel te beperken. De nieuwe situatie voldoet aan de Wet luchtkwaliteit. Het rapport luchtkwaliteit is als bijlage 19 toegevoegd.

Op het bedrijf komen verschillende afvalstoffen vrij die op de volgende manieren worden verwerkt:

- het spuiwater van de luchtwassers wordt opgeslagen in daarvoor bestemde opslagsilo's. Het spuiwater wordt op eigen land aangewend als meststof;
- het spoelwater van de stallen wordt opgeslagen in spoelwaterkelders. Vaste mest wordt na elke ronde direct van het bedrijf afgevoerd;
- afgewerkte olie wordt volgens de richtlijnen opgeslagen en afgevoerd naar een erkend bedrijf;
- TL-buizen worden volgens de richtlijnen opgeslagen en afgevoerd naar een erkend bedrijf;
- de kadavers worden opgeslagen in een koeling op het bedrijf, en worden op afroepbasis afgevoerd van het bedrijf.

Op het bedrijf zijn een aantal geluidsbronnen te benoemen. Voorbeelden van deze bronnen zijn verkeersbewegingen, ventilatoren, laden en lossen van voer en of dieren. Een exact overzicht van de geluidsbelasting van het nieuwe bedrijf op omwonenden wordt aangegeven in het akoestisch onderzoek, welke als 19 is toegevoegd.

Door de ontwikkelingen die dit bestemmingsplan mogelijk maakt, is er wel sprake van een toename van verhard oppervlak waardoor het af te voeren water kan toenemen. Het gaat hier om circa 21.218 m² dakoppervlak van de nieuwe bebouwing en erfverharding. Het waterschap heeft aangegeven dat 10% van deze hoeveelheid geborgen dient te worden. Er vindt hergebruik van hemelwater plaats, doordat het hemelwater afkomstig van de daken van de stallen wordt opgevangen in kelders onder de stallen. Dit water wordt gebruikt voor de luchtwassers. Indien de hoeveelheid hemelwater de capaciteit van de opvangkelders overschrijdt, wordt het overtollige hemelwater afkomstig van het verhard oppervlak tussen de stallen door middel van een ondergrondse leiding, in combinatie met straatkolken, uiteindelijk afgevoerd naar een wadi. De wadi fungeert als bodempassage. De bovengrondse voorziening (wadi) kan 45 m³ hemelwater bergen. Dit betekent dat de uitbreiding vrijwel geen gevolgen heeft voor de waterhuishoudkundige situatie in het buitengebied.

Het bedrijfsafvalwater komt in de spoelputten (kelders) terecht en wordt uitgereden over het land. Het grootste gedeelte van het waswater van de luchtwassers verdampt in de luchtwasser het overige gedeelte wordt als spuiwater in tanks opgevangen en uitgereden over het land als meststof.

Het hemelwater, afkomstig van de daken van de stallen, dat niet geborgen kan worden in de ondergrondse tanks, wordt via de leiding waar ook de kolken op aangesloten zijn, afgevoerd naar het nabij gelegen oppervlaktewater.

Het aangevraagde alternatief is tevens de meest milieuvriendelijke optie. Er is 1 systeem dat een hogere geurreductie heeft dan onderhavige chemische luchtwasser (40%-reductie), namelijk de biologische luchtwasser (45%-reductie). Er wordt in de nieuwe situatie echter ruimschoots voldaan aan de Wet geurhinder, zodat de noodzaak voor meer geurreductie niet aanwezig is. Verder heeft de biologische luchtwasser een veel hogere ammoniakuitstoot en meer spuiwater. Er zijn geen stalsystemen bekend welke meer ammoniak of fijnstof reduceren dan het systeem van onderhavige aanvraag. Het gebruikte alternatief met de chemische luchtwasser zal in het kader van de milieueffectrapportage dus alleen worden vergeleken met de huidige situatie.

In onderhavige situatie blijkt het voorkeursalternatief voldoende te zijn om aan alle milieuregelgeving te voldoen. Het toepassen van de andere alternatieven geeft gelijktijdig op onderdelen zoals ammoniak, stank en stof niet meer milieuvoordelen. Gezien de ligging van het bedrijf in een omgeving met in de nabijheid geen gevoelige objecten leidt het voorkeursalternatief ten opzichte van de bestaande situatie niet tot verslechtering of zelfs verbeteringen voor het milieu. Het gekozen voorkeursalternatief is op basis van bovenstaande afwegingen verantwoord en voldoende onderbouwd.

Het nieuwe erf wordt landschappelijk ingepast. Daarbij wordt enerzijds aansluiting gezocht bij de bestaande structuren en beplanting en anderzijds worden nieuwe elementen toegevoegd. De oostzijde van de locatie wordt begrensd door een bomenrij. Het bedrijf blijft daarbij beleefbaar. De noordzijde blijft open om een zicht op het landschap te waarborgen. Het voorerf wordt ingericht met een siertuin en een boomgaard. De westzijde van het erf vormt in de toekomst gevormd door een nieuwe houtsingel met een onderbeplanting. De bestaande sparrenrij blijft ook gehandhaafd maar wordt vanuit het landschap door de nieuwe houtsingel aan het zicht onttrokken. Tenslotte bestaat de erfbeplanting uit bestaande nieuwe solitaire bomen. De inrichting draagt bij aan een verbetering van de landschappelijke inpassing zonder dat het bedrijf vanuit de omgeving geheel aan het zicht wordt onttrokken.

1. Inleiding

De initiatiefnemer heeft momenteel een vleeskuikenhouderij aan de Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart. Op dit moment zijn er 8 pluimveestallen met elk 22.500 vleeskuikens. Dit komt in totaal neer op 180.000 vleeskuikens. Initiatiefnemer wil zijn bedrijf uitbreiden met 6 stallen voor 63.000 vleeskuikens. Het totale bedrijf kan dan 558.000 vleeskuikens houden. Het perceel is kadastraal bekend als gemeente Avereest, sectie K nummer 4330, 4328, 4481 en 5386. Het huidige agrarisch bedrijf is gevestigd ter plaatse van de percelen sectie K nummer 4330 en 4328. De uitbreiding gaat plaatsvinden op nummer 5386 en 4481.

Het bedrijf is met de bestaande milieuvergunning aan de grenzen van de mogelijkheden. Doel is om een modern vleeskuikenbedrijf te ontwikkelen met een dusdanige omvang dat continuïteit is gewaarborgd voor meerdere personen/gezinnen. Het bedrijf zal zich kenmerken door een vernieuwde innovatieve bedrijfsopzet en door het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT). Milieu, welzijn, diergezondheid en hygiëne zijn gewaarborgd.

Het oprichten c.q. uitbreiden van een inrichting voor het houden van vleeskuikens is een activiteit, waarvoor op grond van het Besluit milieueffectrapportage (in het vervolg te noemen: Project m.e.r.), een milieueffectrapportage verplicht is indien het gaat om een uitbreiding met meer dan 85.000 plaatsen voor vleeskuikens. Het betreft hier het uitbreiden met meer dan 85.000 vleeskuikens en dus is een milieueffectrapportage verplicht.

Ter voorbereiding van het project moet een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Daarbij worden (mogelijke) milieueffecten, gezondheid, landschap, natuur, bodem en water in beeld gebracht, zodat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming. Het MER wordt een gecombineerde project-MER/plan-MER waarvoor de uitgebreide procedure wordt gevolgd.

1.1. MERplicht en doel van het MER

Een milieueffectrapportage (afgekort MER) wordt opgesteld bij activiteiten en projecten die mogelijk belangrijke nadelige gevolgen hebben voor het milieu. Voordat een besluit wordt genomen, een vergunning wordt verleend, dient de initiatiefnemer alle milieueffecten van het project te beschrijven en mogelijke alternatieven in beeld te brengen. Op die manier krijgen burgers en het bevoegd gezag vooraf kennis over de gevolgen voor het milieu.

In onderdeel C van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage 1994 worden de activiteiten en besluiten genoemd ten aanzien waarvan het maken van een MER verplicht is. In categorie 14 wordt als activiteit genoemd: *'de oprichting van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens'*. De MER-plicht geldt alleen in gevallen waarbij de activiteit betrekking heeft op een inrichting voor meer dan 85.000 plaatsen voor mesthoenders, 60.000 plaatsen voor hennen, 3.000 plaatsen voor mestvarkens of 900 plaatsen voor zeugen.

De plannen voor de bedrijfslocatie aan de Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart hebben betrekking op meer dan 85.000 mesthoenders. Op het bedrijf worden momenteel 180.000 vleeskuikens gehouden. Het bedrijf is met de bestaande milieuvergunning aan de grenzen van de mogelijkheden.

De initiatiefnemer heeft 4 kinderen waarvan 2 kinderen belangstelling voor het bedrijf hebben. Zoon Stefan (18) en dochter Lisa (14) hebben er nu al veel plezier in om op het bedrijf mee te helpen. Om het bedrijf voldoende omvang te laten krijgen is gekozen voor uitbreiding naast het bedrijf. Deze grond is in eigendom. De oude bestaande stallen zijn allemaal uitgevoerd met dwarsventilatie. De ruimte tussen de stallen is 2,5 meter. Destijds zijn de stallen al zo gesitueerd dat het toepassen van een luchtwasser tot de mogelijkheden behoort. In de nieuwe situatie worden de 8 bestaande stallen gekoppeld tot 4 stallen met centraal afzuigstelsel. Deze 4 gekoppelde stallen worden aangesloten op een luchtwasser als onderdeel van het Terra-Sea concept. Op het terrein naast het huidige bedrijf vindt de uitbreiding plaats met 6 nieuwe stallen. Ook deze nieuwe stallen worden voorzien van het Terra-Sea concept. In de nieuwe situatie zullen in totaal op het bedrijf 558.000 mesthoenders aanwezig zijn.

Plan is om het hele project uit te voeren in een tijdsbestek van 6 – 7 jaar. Elke jaar wordt een nieuwe stal bijgebouwd. Vanaf het gereedkomen van de stallen kan het bedrijf voor onbepaalde duur volledig in productie zijn.

Door de uitbreiding van het bedrijf is het mogelijk om te voldoen aan de laatste milieutechnische en diertechnische inzichten en wordt meteen voldaan aan alle milieu- en dierwelzijnseisen. Hierdoor kan het bedrijf de toekomst vol vertrouwen tegemoet kan zien.

Aanvrager is van mening dat de locatie geschikt is om het bedrijf te vergroten. Er is al een middelgroot bedrijf aanwezig. De effecten op het milieu zijn beperkt. Het bedrijf is gelegen in een verwevingsgebied en daarom geschikt voor dit soort activiteiten. Om op nationaal en internationaal niveau mee te blijven doen is de voorgenomen bedrijfsontwikkeling noodzakelijk.

Het MER wordt opgesteld voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning op grond van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO).

Het doel is het te nemen besluit:

- Het verlenen van een omgevingsvergunning in het kader van de WABO (met daarin inbegrepen de onderdelen milieu en bouw) voor de gewenste bedrijfsomvang van 558.000 vleeskuikens. Zodra de MER door het bevoegde gezag (gemeente Hardenberg) als aanvaardbaar is beoordeeld, zal een aanvraag voor een revisievergunning worden ingediend. De concepttekening omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu is als losse bijlage 23 bijgevoegd.

Er wordt minder dan 1.000 m³ bijproducten opgeslagen en het jaarverbruik van deze producten blijft onder de 15.000 ton, zodat de gemeente bevoegd gezag is. Een vergunning ingevolge de natuurbeschermingswet is niet noodzakelijk.

Dit is reeds getoetst door de Provincie Overijssel, een VVGB is reeds afgegeven (zie bijlage 22). Procedureel zal bij een nieuwe omgevingsvergunningaanvraag nogmaals door de Provincie moeten worden getoetst of een VVGB kan worden afgegeven. Dit zal echter niet tot problemen leiden omdat de gewenste uitbreiding die bij de omgevingsvergunning zal worden aangevraagd reeds eerder is getoetst door de Provincie.

- Partiële herziening van het bestemmingsplan middels art. 3.1 Wro. Zodra de MER door het bevoegde gezag (gemeente Hardenberg) als aanvaardbaar is beoordeeld zal een Toelichting, Verbeelding en de bijbehorende bestemmingsplanregels worden ingediend.
- Het verlenen van een waterwetvergunning. Zodra de MER door het bevoegde gezag als aanvaardbaar is beoordeeld zal een aanvraag Waterwetvergunning worden ingediend. Het waterschap Velt en Vecht is hiervoor bevoegd gezag.

Voor het overige zijn geen toestemmingen noodzakelijk.

Aangezien voor de uitbreiding van de bedrijfsvoering een vergunning nodig is in het kader van de Wet Milieubeheer (tegenwoordig Omgevingsvergunning) en tevens een partiële herziening van het bestemmingsplan, is het bedrijf zowel planMER-plichtig als projectMER-plichtig.

Milieueffectrapport

Ter voorbereiding van de ruimtelijke inpassing van het bedrijf zal een plan-MER worden opgesteld. Ter voorbereiding van de aanvraag voor de Omgevingsvergunning zal de initiatiefnemer een project-MER opstellen. Beide MER's zijn in onderhavig rapport in 1 document samengevoegd.

1. Ter voorbereiding van de plan-MER c.q. project-MER is een Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau opgesteld. Deze concept-notitie dient tevens als Mededeling aan het bevoegd gezag voor de project-MER. In de Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau werd al ingegaan op de voorgenomen bedrijfsontwikkeling en worden de milieueffecten beoordeeld. Tevens werd ingegaan op welke wijze dit op de meest milieuvriendelijke manier kan geschieden.
2. De informatie in de Concept-Notitie Reikwijdte en detailniveau is bedoeld voor alle betrokkenen zoals omwonenden, bevoegd gezag, maatschappelijke organisaties, de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) en de voorgeschreven wettelijke adviseurs.
3. De Commissie m.e.r. heeft advies worden uitgebracht over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Er zijn eveneens adviezen binnengekomen van de gemeente Ommen en de Dierenbescherming. De Rijksdienst voor cultureel erfgoed heeft aangegeven geen advies te willen uitbrengen. De overige partijen hebben niet gereageerd.
4. De commissie m.e.r. heeft advies uitgebracht op 13 april 2011 en op 21 juni 2011 heeft de gemeente de Notitie reikwijdte en detailniveau vastgesteld. In deze notitie is vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden.
5. De initiatiefnemer heeft rekening gehouden met de inhoud van het advies (richtlijnen) van de commissie m.e.r. en de Notitie reikwijdte en detailniveau bij het opstellen van het milieueffectrapport.

Onderhavig rapport is voornoemde milieueffectrapportage.

1.2. Planning

Rekening houdende met het vorenstaande en de termijnen zoals die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht zijn vastgelegd kan een globale indicatie worden gegeven van het te doorlopen tijdspad:

Activiteit (omgevingsvergunning)	Tijdstip	Actie door
Indienen Mededeling c.q.concept- Notitie Reikwijdte en detailniveau MER bij de gemeente	December 2010	Initiatiefnemer
Openbare kennisgeving	Januari 2011	Gemeente
Advies wettelijke adviseurs	Januari en februari 2011	Inspectie VROM
Advies commissie MER	Maart 2011	Commissie MER
Overleg vaststellen reikwijdte en detailniveau	April 2011	Gemeente
Opstellen en indienen MER	Maart 2012	Initiatiefnemer
Beoordeling aanvaardbaarheid MER + opsturen aan adviseurs & commissie MER + openbare kennisgeving met mogelijkheid zienswijzen in te dienen	April/Mei/Juni 2012	Gemeente
Definitief besluit MER	Juli/Augustus 2012	Een ieder
Indienen aanvraag omgevingsvergunning fase 1+2	Februari 2013	Initiatiefnemer
Beoordeling ontvankelijkheid aanvraag omgevingsvergunning	Maart/April 2013	Gemeente
Bekendmaking aanvraag / Ontwerpbeschikking omgevingsvergunning	Mei/juni 2013	Gemeente
Bekendmaking Definitieve beschikking omgevingsvergunning	Juli/Augustus 2013	Een ieder

Activiteit (bestemmingsplanprocedure)	Tijdstip	Actie door
Indienen Mededeling c.q. concept- Notitie Reikwijdte en detailniveau MER bij de gemeente	December 2010	Initiatiefnemer
Openbare kennisgeving mer-procedure	Januari 2011	Gemeente
Advies wettelijke adviseurs	Januari en februari 2011	Inspectie VROM
Verplichting zienswijzen te laten indienen	Februari / maart 2011	Gemeente
Advies commissie MER	Maart 2011	Commissie MER
Overleg en vaststellen reikwijdte en detailniveau	April 2011	Gemeente
Opstellen en indienen MER	Maart 2012	Initiatiefnemer
Beoordeling aanvaardbaarheid MER + openbare kennisgeving	April/Mei/Juni 2012	Gemeente
Indienen definitieve Toelichting, verbeelding en planregels	Juli 2012	Initiatiefnemer
Procedurestart art. 3.1 Wro	Juli/Augustus 2012	Gemeente
Voorontwerp bestemmingsplan ter inzage	September 2012	Gemeente
Ontwerpbestemmingsplan Ter inzage/zienswijzen	November 2012	Een ieder
Vaststelling binnen 12 weken na terinzagelegging	Februari 2013	Gemeente

Een planMER brengt de milieugevolgen in beeld van de ruimte die gecreëerd wordt door wijziging van het bestemmingsplan en is daarmee een abstracter milieurapport dan een projectMER. Een projectMER brengt de milieugevolgen van een concrete ontwikkeling in beeld en dient ten behoeve van de vergunningverlening.

Het doel van beide MER procedures is om het milieubelang naast andere belangen een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming. Daarom dienen van grootschalige projecten de milieugevolgen in beeld te worden gebracht, voordat besluitvorming plaatsvindt.

Onderhavig document betreft de voorbereiding op het vaststellen van het bestemmingsplan en maakt onderdeel uit van de vergunningsprocedure in het kader van de Wet Milieubeheer (onderdeel van de Omgevingsvergunning).

1.3. MER procedure

Zoals hiervoor staat omschreven is het bedrijf met de gewenste ontwikkeling zowel planm.e.r. als projectMER-plichtig. Omdat de plannen al concreet zijn, is het mogelijk om een gecombineerde MER te schrijven. Er blijft sprake van twee procedures, maar deze kunnen wel tegelijkertijd plaatsvinden. In de Handreiking milieueffectrapportage van plannen van het ministerie van VROM staat omschreven hoe een projectMER- en een planMERprocedure gekoppeld kunnen worden. Aangezien de projectMER-procedure meer procedurele stappen en voorschriften kent, is deze procedure maatgevend. In onderstaande tabel staan de verplichtingen van beide procedures weergegeven.

Stappen en kenmerken	Plan-MER procedure	Project-MER procedure
1. Start procedure	Notitie Reikwijdte en detailniveau (NRD)	Startnotitie
2. Inzage/inspraak	Nee	Inspraak op startnotitie
3. (Onafhankelijk) advies: begin	Raadpleging bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau van het Plan-MER; vaststellen NRD	Advies Wettelijke Adviseurs Advies Commissie m.e.r. Richtlijnen bevoegd gezag
4. Het rapport Redelijke alternatieven?	PlanMER Ja, maar een meest milieuvriendelijk alternatief is niet verplicht	ProjectMER Ja, waaronder een MMA
5. Inzage/inspraak: eind	Inspraak op PlanMER en ontwerpplan	Inspraak op ProjectMER en ontwerpbesluit
6. (Onafhankelijk) advies: eind	Advies Commissie MER. alleen verplicht als sprake is van en passende beoordeling natuur	Advies van Wettelijke adviseurs. Advies van commissie MER
7. Motivering in besluit	Ja	Ja
8. Evaluatie	Ja	Ja

Tabel: De verplichtingen van de plan-MER procedure en de project-MER procedure.

De startnotitie welke tevens dienst doet als Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) heeft ter

inzage gelegen van 18 november 2009 tot en met 30 december 2009. Er zijn geen zienswijzen naar voren gebracht met betrekking tot de te onderzoeken milieueffecten. De commissie m.e.r. heeft na bestudering van de Startnotitie richtlijnen opgesteld voor het opstellen van het MER (rapportnummer 2349-18, d.d. 14 januari 2010). De gemeente Emmen heeft op 29 april 2010 de “richtlijnen voor het milieueffectrapport” vastgesteld.

1.4. Opbouw MER

Het MER is onderverdeeld in drie delen. Onderhavig document beslaat deel A waarin de samenvatting, de MER-procedure, het kader van het onderzoek en een samenvatting van de vergelijking van de alternatieven aan bod komen. Tot slot komt de leemte in kennis en ervaringen aan de orde. Deel A is bedoeld als leesbare samenvatting.

In deel B is de achterliggende informatie opgenomen, zoals de uitwerking van de wetgeving en de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening. Het gaat daarbij om de invloed van de verschillende alternatieven op de omgeving. Denk daarbij aan geurbelasting, landschappelijke inpassing en de beïnvloeding van het ecosysteem. Daarnaast is de vergelijking van de alternatieven uitgewerkt.

In deel C zijn alle bijlagen behorende bij dit MER gebundeld.

2. Probleemstelling en randvoorwaarden

In dit hoofdstuk wordt duidelijk welke probleem- en doelstelling ten grondslag liggen aan het onderzoek en welke randvoorwaarden daarbij meegenomen (moeten) worden.

2.1. Probleem- en doelstelling

De initiatiefnemer wil het bedrijf aan de Verlengde Elfde Wijk 8 graag uitbreiden om het bedrijf voldoende omvang te laten krijgen voor meerdere gezinnen. Aangezien de wijzigingen binnen het bedrijf betrekking hebben op meer dan 85.000 mesthoenders en er bovendien een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk is, is het bedrijf zowel planMER-, als ProjectMER-plichtig (zie ook hoofdstuk 1).

De gemeente Hardenberg heeft aangegeven mee te willen werken aan de uitbreiding onder de volgende voorwaarden:

- De ruimtelijke kwaliteit van het landschap moet worden versterkt, om dit aan te tonen dient een erfinrichtingsplan te worden opgesteld.
- De uitbreiding moet een samenhangend geheel van bebouwing tot gevolg hebben en de huidige lijn van bebouwing moet worden doorgezet.
- Er dient een kostenverhaalovereenkomst te worden gesloten waarin bijvoorbeeld de kwaliteit van de groenvoorzieningen wordt bepaald.
- Er dient een planschadeovereenkomst te worden afgesloten.
- Aantoonbare milieutechnische uitvoerbaarheid en geen belemmeringen voor wat betreft de overige noodzakelijke onderzoeken (archeologie, flora en fauna etc.).

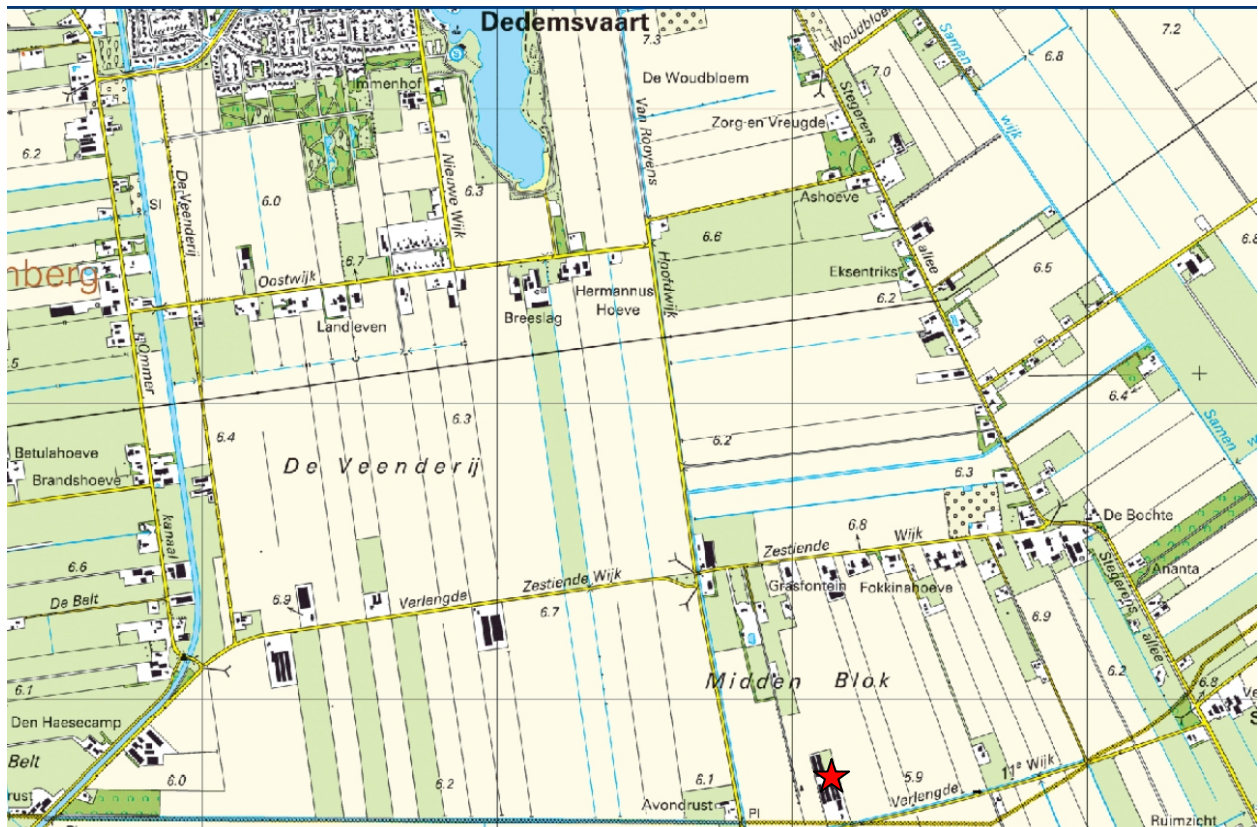
Op onderstaande afbeelding staat de bedrijfslocatie aan de Verlengde Elfde weg 8 Dedemsvaart weergegeven, voornemen is om het bedrijf verder uit te breiden in oostelijke richting.

Afbeelding: Luchtfoto's omgeving plangebied (Bron: provincie Overijssel)

2.2. Topografische ligging

De onderhavige inrichting is gelegen aan de Verlengde Elfde Wijk 8 te Dedemsvaart op een afstand van 2,6 kilometer ten zuiden van de kern Dedemsvaart, in het buitengebied van de gemeente Hardenberg. In onderstaande afbeelding is de ligging van de bedrijfslocatie weergegeven. Het plangebied grenst aan de zuidzijde aan de gemeentegrens van de gemeente Ommen.

Afbeelding: Ligging van de bedrijfslocatie, bron: [http:// kadata.kadaster.nl](http://kadaster.kadaster.nl)

Het studiegebied dat meegenomen wordt in de diverse onderzoeken beperkt zich niet enkel tot de projectlocatie. Het gehele gebied waar mogelijk milieueffecten vanuit onderhavige locaties op kunnen treden valt in principe onder het studiegebied. In de onderzoeken zijn de effecten veelal voor de nabije omgeving bepaald, met de wetenschap dat de invloeden kleiner zullen zijn op grotere afstand.

2.3. Beleid en wet- en regelgeving

Bij het uitwerken van het plan en opstellen van het MER dient rekening gehouden te worden met zowel Europees, landelijk, provinciaal als regionaal beleid.

In deze paragraaf worden daarom de belangrijkste documenten benoemd die mogelijk van invloed zijn op het initiatief en dus relevant zijn bij het opstellen van het MER. In deel B is de daadwerkelijke invloed van beleid, wet- en regelgeving op het voornemen gepubliceerd.

2.3.1. Internationaal beleid

Vogel- en habitatrichtlijn

In de vogel- en habitatrichtlijnen van de Europese Unie wordt aangegeven welke soorten en typen natuurgebieden (habitats) beschermd moeten worden door de lidstaten.

→ Rekening houden met het nationale beleid, de Natuurbeschermingswet, waarin de vogel- en habitatrichtlijnen zijn verankerd.

Verdrag van Ramsar (Wetlands)

Het verdrag van Ramsar was de eerste aanzet om de vogels in waterrijke gebieden (zogenaamde wetlands) van internationale betekenis te beschermen.

→ Rekening houden met het nationale beleid; de Natuurbeschermingswet, waarin bescherming van Wetlands is verankerd.

Richtlijn Industriële Emissies

De IPPC-richtlijn is vanaf 7 januari 2011 geïntegreerd in de Richtlijn Industriële Emissies en verplicht bedrijven om best beschikbare technieken (BBT) toe te passen.

→ Pluimveehouderijbedrijven met een omvang van 40.000 plaatsen voor pluimvee vallen onder deze richtlijn.

Kaderrichtlijn water (KRW)

De Kaderrichtlijn water is een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit van de Europese wateren vanaf 2015 aan bepaalde eisen moet voldoen.

→ Opstellen van een Watertoets.

Verdrag van Malta

Het verdrag van Malta beoogt bescherming van cultureel erfgoed dat zich in de bodem bevindt.

→ Voor de uitbreiding dient rekening gehouden te worden met mogelijk archeologische waarden in de grond

Vleeskuikenrichtlijn

Vleeskuikenbedrijven met meer dan 500 kuikens hebben te maken met de Richtlijn 2007/43/EG van de Raad van 28 juni 2007 inzake de vaststelling van minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens. De vleeskuikenrichtlijn beoogt een verbetering van het dierenwelzijn op het gebied van bezettingsgraad in vleeskuikenstallen. Evenals de IPPC-richtlijn moet de Vleeskuikenrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd worden.

→ Voor de uitbreiding dient rekening gehouden te worden met de vleeskuikenrichtlijn.

2.3.2. Rijksbeleid/ wet- en regelgeving

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld. De SVIR is het kader voor thematische of gebiedsgerichte uitwerkingen van rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

→ Van belang bij de wijziging van het bestemmingsplan.

Wet Ruimtelijke Ordening

Rijk, provincies en gemeenten leggen in ruimtelijke plannen vast hoe Nederland er nu en in de toekomst uit gaat zien. Het bestemmingsplan is hierbij een belangrijk instrument. De Wet Ruimtelijke ordening (Wro) regelt hoe dergelijke plannen gemaakt en gewijzigd kunnen worden en wat daarbij de overheidstaken en rechten en plichten van burgers bedrijven en instellingen is.

→ Van belang bij de wijziging van het bestemmingsplan.

Crisis- en herstelwet

Sinds 31 maart 2010 is de Crisis- en herstelwet van kracht. Er zijn vele aanpassingen van bestaande wetgeving gedaan met de crisis- en herstelwet. Een van de belangrijkste wijzigingen voor de landbouw is de volgende. De gevolgen voor de stikstofdepositie van bestaande, niet-gewijzigde activiteiten (peildatum 7 december 2004), worden niet getoetst bij de beoordeling van een aanvraag van een NB-wet-vergunning. Dat geldt ook voor uitbreidingen van bestaande activiteiten en nieuwe activiteiten, onder de voorwaarden dat er per saldo nergens sprake is van een toename van stikstofdepositie (artikel 19kd NB-wet).

→ Van belang bij de vergunning natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor het Natuurbeleidsplan, de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgezichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd.

→ Rekening houden met de instandhoudingsdoelstelling van de Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn hiervoor verbodsbepalingen opgenomen.

→ Onderzoek naar de beïnvloeding van eventueel voorkomend flora en fauna in de omgeving.

Wet Ammoniak en Veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij is het toetsingskader voor de emissie van ammoniak. Uitsluitend de nadelige gevolgen van de ammoniakdepositie op zogenaamde zeer kwetsbare gebieden wordt beoordeeld.

→ Onderzoek naar mogelijke gevolgen van ammoniakdepositie op zeer kwetsbare gebieden.

Besluit Huisvesting

Het besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.

→ Toepassen van emissie-arme huisvestingssystemen.

IPPC-richtlijn

De IPPC richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen. Grotere agrarische bedrijven vallen hier ook onder. De grens voor een vleeskuikenbedrijf ligt op 40.000 pluimveeplaatsen. Volgens de IPPC-richtlijn moeten de best beschikbare technieken worden toegepast en er mag geen belangrijke verontreiniging worden veroorzaakt.

→ Toepassen van emissie-arme huisvestingssystemen.

Oplegnotitie BREF Intensieve veehouderij

Voor intensieve pluimvee- of varkenshouderijen die onder de werking van de IPPC-richtlijn vallen, is er een BREF opgesteld (Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Pigs and Poultry, juli 2003). Deze is op 7 juli 2003 vastgesteld door de Europese Commissie en op 19 juli 2003 bekend gemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie (PbEU 2003, C 170). De BREF voor de intensieve veehouderij is inmiddels ook aangewezen in de regeling aanwijzing BBT-documenten.

→ onderzoeken of aan de richtlijn wordt voldaan.

Direkte ammoniakschade

Naast indirecte schade door vermisting en verzuring van natuurgebieden, kan ammoniakdepositie op bepaalde gewassen leiden tot directe ammoniakschade. In 1981 is het rapport Stallucht en Planten door het Instituut voor Plantenziektkundig Onderzoek (IPO) opgesteld. Uit diverse uitspraken van de Raad van State blijkt dat dit rapport gehanteerd kan worden ter beoordeling van de directe ammoniakschade door de uitstoot van ammoniak bij intensieve kippen- en varkenshouderijen.

→ Onderzoek naar mogelijke gevolgen van ammoniakdepositie op gewassen en planten.

Wet Luchtkwaliteit (hoofdstuk 5 WM)

Sinds 15 november 2007 zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer. De desbetreffende paragraaf, titel 5.2 Wm staat daarom ook wel bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'.

→ Voldoen aan de eisen op het gebied van luchtkwaliteit.

Wet Geurhinder en Veehouderij (WGV)

De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning).

→ Voldoen aan de normen die gelden voor geurbelasting op geurgevoelige objecten.

Vleeskuikenbesluit (2010)

Op basis van de Vleeskuikenrichtlijn, opgelegd vanuit de EU, is op 1 juni 2010 het vleeskuikenbesluit in werking getreden. Hierbij zijn regels opgesteld voor de huisvesting en verzorging van vleeskuikens.

→ Voldoen aan het gestelde in het vleeskuikenbesluit.

Meststoffenwet

Bij een pluimveehouderij komt mest vrij. Deze mest wordt van het bedrijf afgevoerd en elders aangewend als meststof in overeenstemming met de meststoffenwet, waarin gebruiksnormen zijn opgenomen. Ondanks dat de meststoffenwet geen toetsingskader is bij milieuvergunningverlening, is deze wet wel van invloed op de bedrijfsvoering. Verder is aangegeven in de meststoffenwet dat er voor minimaal 6 maanden opslag van mest moet zijn.

→ Tijdens de bedrijfsvoering rekening houden met de regels omtrent afvoer van mest.

Nederlandse Richtlijn Bodem (NRB)

Met de Nederlandse richtlijn bodembescherming kan beoordeeld worden welke combinatie van maatregelen en voorzieningen tot een verwaarloosbaar bodemrisico leidt. Lukt het niet een verwaarloosbaar bodemrisico te realiseren, dan kan in sommige gevallen een aanvaardbaar bodemrisico geaccepteerd worden. Bij een aanvaardbaar bodemrisico staat het bevoegde gezag een mogelijke belasting van de bodem toe, onder de voorwaarde dat deze belasting gesignaleerd en weer opgeruimd wordt.

→ Meenemen van voorzieningen ter bescherming van de bodem.

Wet Geurhinder en Veehouderij (WGV)

De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning).

→ Voldoen aan de normen die gelden voor geurbelasting op geurgevoelige objecten.

Besluit externe veiligheid inrichting (Bevi)

Het Bevi is in 2004 in werking getreden en verplicht afstand te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. Tevens beperkt het besluit het totale aantal aanwezige personen in de directe omgeving van een risicovol bedrijf. Gemeenten en provincies moeten de normen uit het besluit naleven bij het opstellen en wijzigen van bestemmingsplannen en bij het verlenen van milieuvergunningen.

→ Nagaan ligging gevoelige objecten en in acht nemen verplichte afstanden.

Wet archeologische monumentenzorg

Op 1 september 2007 is het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving verankerd door herziening van de Monumentenwet (1988), vanaf toen de Wet archeologische Monumentenzorg. Wettelijk is vastgelegd dat iedereen die de bodem gaat verstoren eerst zorg moet dragen voor eventuele sporen en vondsten die samen het bodemarchief vormen.

→ voldoen aan de Wet.

WABO

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 1 oktober 2010 in werking getreden.

De Wabo maakt het mogelijk om voor een groot aantal toestemmingen op het gebied van de fysieke leefomgeving nog maar één vergunning aan te vragen: de omgevingsvergunning.

De Wabo kent twee typen voorbereidingsprocedures:

1. De reguliere voorbereidingsprocedure
2. De uitgebreide voorbereidingsprocedure

→ Voor onderhavige aanvraag zal de uitgebreide procedure worden gevolgd.

Vierde Nota waterhuishouding

De vierde Nota waterhuishouding van december 1998 verwoordt het nationale beleid. Eén van de speerpunten is een duurzaam stedelijk waterbeheer, met als belangrijke elementen: hergebruik van regenwater, het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering, het infiltreren van regenwater in de bodem, het bergen van regenwater in vijvers, herwaardering van watersystemen bij de ruimtelijke inrichting van (nieuwe) woongebieden.

→ Uitvoeren van een watertoets.

Waterbeheer 21e eeuw (WB21)

Met WB21 wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij onder andere om klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelstijging. WB21 heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd: 'vasthouden, bergen en (vertraagd) afvoeren' en 'schoonhouden, scheiden en zuiveren'.

→ Uitvoeren van een watertoets.

2.3.3. Provinciaal beleid

Beleidskader Natura 2000 en stikstof Overijssel

De provincie Overijssel heeft een beleidskader afgekondigd. Wanneer een veehouderijbedrijf een depositietoename heeft ten opzichte van 7 december 2004 zal hieraan moeten worden voldaan, en zal een NB-vergunning aangevraagd moeten worden. De depositie wordt berekend op basis van het daadwerkelijk gebruik op 1 februari 2009.

→ De geplande ontwikkeling van het bedrijf zal niet gepaard gaan met een toename van ammoniakdepositie ten opzichte van 7 december 2004. Dit betekent dat er in het kader van de Natuurbeschermingswet geen voorwaarden aan het bedrijf gesteld zullen worden.

Omgevingsvisie Overijssel

De Omgevingsvisie Overijssel 2009 betreft een integrale visie die het voorheen geldende Streekplan Overijssel 2000+, het Verkeer- en vervoerplan, het Waterhuishoudingsplan en het Milieubeleidsplan samen brengt in één document. Hiermee is de Omgevingsvisie het integrale provinciale beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Overijssel. De Omgevingsvisie is op 1 juli 2009 vastgesteld door Provinciale Staten en op 1 september 2009 in werking getreden.

De hoofdambitie van de Omgevingsvisie is een toekomstvaste groei van welvaart en welzijn met een verantwoord beslag op de beschikbare natuurlijke hulpbronnen en voorraden. Enkele belangrijke beleidskeuzes waarmee de provincie haar ambities wil realiseren zijn:

- door meer aandacht voor herstructurering wordt ingezet op een breed spectrum aan woon-, werk- en mixmilieu's; dorpen en steden worden gestimuleerd hun eigen kleur te ontwikkelen;
- investeren in een hoofdinfrastructuur voor wegverkeer, trein, fiets en waarbij veiligheid en doorstroming centraal staan;
- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik bij bebouwing door hantering van de zogenaamde 'SER-ladder'; deze methode gaat ervan uit dat eerst het gebruik van de ruimte wordt geoptimaliseerd, dan de mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik wordt onderzocht en dan pas de mogelijkheid om het ruimtegebruik uit te breiden, wordt bekeken; hierbij is afstemming tussen gemeenten over woningbouwprogramma's en bedrijfslocaties noodzakelijk;
- ruimtelijke plannen ontwikkelen aan de hand van gebiedskenmerken en keuzes voor duurzaamheid.

→ Bij de locatiekeuze en landschappelijke inpassing dient rekening gehouden te worden met de randvoorwaarden vanuit de verordening.

2.3.4. Gemeentelijk beleid

Visienota Buitengebied gemeente Hardenberg

De gemeente Hardenberg heeft de hoofdlijnen van het nieuwe ruimtelijke beleid voor het totale buitengebied van de gemeente Hardenberg geformuleerd in de 'Visienota Buitengebied Gemeente Hardenberg'. De ruimtelijke visie zoals vastgelegd in de visienota biedt de basis voor een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied in de gemeente Hardenberg.

→ het nieuwe plan moet hieraan worden getoetst.

Toekomstvisie Hardenberg 2004-2019

De toekomstvisie voor de gemeente Hardenberg is vastgesteld door de gemeenteraad van Hardenberg op 27 mei 2004.

De toekomstvisie is opgebouwd uit zeven programmalijnen waarin de doelstellingen, werkwijze en de rol van de gemeente zijn uitgewerkt.

In het kader van dit bestemmingsplan is met name de programmalijn 'De Groene ruimte' van belang.

→ het nieuwe plan moet hieraan worden getoetst.

Welstandsnota

De welstandsnota 'Visie op beeldkwaliteit' is door de raad van de gemeente Hardenberg vastgesteld op 29 november 2011. Doelstelling van de Welstandsnota is: een duidelijk en toetsbaar gemeentelijk welstandsbeleid. Wanneer een gebied niet binnen de grenzen van deze welstandsnota valt, is de welstandsnota 'gemeente Hardenberg, voor altijd mooi' van toepassing. Rheezerveen wordt niet genoemd in de welstandsnota 'Visie op beeldkwaliteit'. Derhalve is de welstandsnota 'gemeente Hardenberg, voor altijd mooi' van toepassing. Onderhavig plangebied is gelegen in het welstandsgebied 'veenontginning'.

→ het nieuwe plan moet hieraan worden getoetst.

Geurverordening

Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen. Voor de onderbouwing van andere normen wordt de geursituatie berekend met het verspreidingsmodel V-Stacks gebied. De gemeente Hardenberg heeft op 17 november 2009 een geurverordening vastgesteld. Dat houdt in dat de normen uit deze verordening aangehouden moeten worden.

→ het nieuwe plan moet hieraan worden getoetst.

Archeologiebeleid

De gemeente Hardenberg heeft op 30 juni 2009 het beleidsplan Archeologie vastgesteld. Dit plan bevat een archeologische waarden- en verwachtingskaart en een beleidskaart.

→ het nieuwe plan moet hieraan worden getoetst.

2.3.5. Waterbeleid

Vierde Nota waterhuishouding

De vierde Nota waterhuishouding van december 1998 verwoordt het nationale beleid. Eén van de speerpunten is een duurzaam stedelijk waterbeheer, met als belangrijke elementen: hergebruik van regenwater, het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering, het infiltreren van regenwater in de bodem, het bergen van regenwater in vijvers, herwaardering van watersystemen bij de ruimtelijke inrichting van (nieuwe) woongebieden.

→ Uitvoeren van een watertoets.

Waterbeheer 21e eeuw (WB21)

Met WB21 wordt ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen die hogere eisen stellen aan het waterbeheer. Het gaat hierbij onder andere om klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelstijging. WB21 heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd: 'vasthouden, bergen en (vertraagd) afvoeren' en 'schoonhouden, scheiden en zuiveren'.

→ Uitvoeren van een watertoets

2.4. Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld voor:

- Het verlenen van een omgevingsvergunning in het kader van de WABO (met daarin inbegrepen de onderdelen milieu en bouw) voor de gewenste bedrijfsomvang van 558.000 vleeskuikens. Zodra de MER door het bevoegde gezag (gemeente Hardenberg) als aanvaardbaar is beoordeeld, zal een aanvraag voor een revisievergunning worden ingediend.

Er wordt minder dan 1.000 m³ bijproducten opgeslagen en het jaarverbruik van deze producten blijft onder de 15.000 ton, zodat de gemeente bevoegd gezag is. Een vergunning ingevolge de natuurbeschermingswet is niet noodzakelijk.

Dit is reeds getoetst door de Provincie Overijssel, een VVGB is reeds afgegeven (zie bijlage 22). Procedureel zal bij een nieuwe omgevingsvergunningaanvraag nogmaals door de Provincie moeten worden getoetst of een VVGB kan worden afgegeven. Dit zal echter niet tot problemen leiden omdat de gewenste uitbreiding die bij de omgevingsvergunning zal worden aangevraagd reeds eerder is getoetst door de Provincie.

- Partiële herziening van het bestemmingsplan middels art. 3.1 Wro. Zodra de MER door het bevoegde gezag (gemeente Hardenberg) als aanvaardbaar is beoordeeld zal een Toelichting, Verbeelding en de bijbehorende bestemmingsplanregels worden ingediend.
- Het verlenen van een waterwetvergunning. Zodra de MER door het bevoegde gezag als aanvaardbaar is beoordeeld zal een aanvraag Waterwetvergunning worden ingediend. Het waterschap Velt en Vecht is hiervoor bevoegd gezag.

Voor het overige zijn geen toestemmingen noodzakelijk.

3. Voorgenomen activiteit, locatie keuze en alternatieven

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de voorgenomen activiteit, de locatiekeuze en de gekozen alternatieven.

3.1. Voorgenomen activiteit (VKA)

De voorgenomen activiteit, in dit rapport ook wel aangeduid als ‘voorkeursalternatief’ (VKA), betreft het uitbreiden van de bestaande locatie met 6 nieuwe stallen voor het houden van vleeskuikens. De 8 bestaande stallen worden gekoppeld tot 4 stallen met centraal afzuigstelsel. Deze 4 gekoppelde stallen worden aangesloten op een chemische luchtwasser volgens het Terra-Sea concept BWL 2007.08.V2, chemische luchtwassers met 90% ammoniakemissiereductie . Ook de 6 nieuwe stallen worden voorzien van een chemische luchtwasser volgens het Terra-Sea concept.

Alle bestaande en nieuwe stallen zullen worden uitgevoerd met een luchtwasser volgens het Terra-Sea systeem. Dat betekent dat in de nieuwe situatie stal 1 en 2 zijn uitgevoerd met luchtwasser met Terra-Sea (rav E5.4), stal 3 en 4 zijn uitgevoerd met een dubbel reducerend systeem zijnde mixluchtsysteem (rav E5.6) en met luchtwasser met Terra-Sea (rav E5.4), stal 5, 6, 7 en 8 zijn uitgevoerd met een dubbel reducerend systeem zijnde vloerverwarming en vloerkoeling (E 5.5) en met luchtwasser met Terra-Sea (rav E5.4), en stallen 9 t/m 14 zijn uitgevoerd met luchtwasser met Terra-Sea (rav E5.4).

In onderstaande tabel is per stal weergegeven welke aantallen dieren in de stallen volgens het voorkeursalternatief worden gehouden.

Stal nummer	Aantal dieren	RAV nummer	Dier categorie	GL en BWL nummers	NH ₃ -norm	OU-norm	Ammoniak emissie totaal	Odeur Units totaal
1	22.500	E5.4	vleeskuikens	2007.08V2	0,008	0,14	180,0	3150
2	22.500	E5.4	vleeskuikens	2007.08V2	0,008	0,14	180,0	3150
3	22.500	E5.6+E5.4	Vleeskuikens	2005.10V2 + 2007.08V2	0,0037*	0,14	83,25	3150
4	22.500	E5.6+E5.4	Vleeskuikens	2005.10V2 + 2007.08V2	0,0037*	0,14	83,25	3150
5	22.500	E5.5+E5.4	Vleeskuikens	2001.11 + 2007.08V2	0,0045*	0,14	101,25	3150
6	22.500	E5.5+E5.4	Vleeskuikens	2001.11 + 2007.08V2	0,0045*	0,14	101,25	3150
7	22.500	E5.5+E5.4	Vleeskuikens	2001.11 + 2007.08V2	0,0045*	0,14	101,25	3150
8	22.500	E5.5+E5.4	Vleeskuikens	2001.11 + 2007.08V2	0,0045*	0,14	101,25	3150
9 t/m 14 nieuw	378.000	E 5.4	Vleeskuikens	2007.08V2	0,008	0,14	3024,0	52920
Totaal:							3955,5 kg NH₃	78.120 Odour Units

Tabel: Aantal dieren, NH₃ emissie en aantal geureenheden aangevraagde situatie.

- Bij dubbel groenlabel moet ammoniak worden omgerekend

3.2. Projectgeschiedenis en locatiekeuze

Op het bedrijf worden momenteel 180.000 vleeskuikens gehouden. Het bedrijf is met de bestaande milieuvergunning aan de grenzen van de mogelijkheden. Doel is een modern vleeskuikenbedrijf te ontwikkelen met een dusdanige omvang dat continuïteit is gewaarborgd is voor meerdere personen/gezinnen.

Nieuwvestiging van intensieve veehouderijen is niet of nauwelijks mogelijk, vandaar dat uitbreiding van het bestaande bedrijf de beste optie is.

Er is al een middelgroot bedrijf aanwezig op de locatie. Het bedrijf ligt op grote afstand van natuurgebieden en op redelijke afstand van woningen van derden. De bestaande locatie wordt daarom geschikt gevonden voor de uitbreiding.

3.3. Te onderzoeken alternatieven

In het kader van de MER-procedure dienen alternatieven op de voorgenomen activiteit in beeld te worden gebracht.

De volgende alternatieven worden vergeleken:

- de referentiesituatie (Ref);
- het voorkeursalternatief (VKA) ;
- het meest milieuvriendelijke oplossing (MMO).

Referentiesituatie (Ref)

Dit alternatief is een beschrijving van de situatie welke optreedt als de voorgenomen activiteiten geen doorgang vinden. Dit is de huidige situatie aangevuld met een aantal autonome ontwikkelingen.

Initiatiefnemer huisvest op dit moment 180.000 vleeskuikens in 8 stallen. 2 stallen zijn uitgevoerd met het zgn. Terra-Sea systeem, met chemische luchtwasser (E5.4), 2 stallen zijn uitgevoerd met mixluchtventilatie (E5.6) en 4 stallen zijn uitgevoerd met vloerverwarming en vloerkoeling (E 5.5).

Stallen 1 en 2 waren eerder vergund met het mixluchtsysteem, maar dit mixluchtsysteem is in deze twee stallen nooit gerealiseerd. Deze twee stallen zijn inmiddels vervangen. De nieuwe stallen zijn uitgevoerd met een luchtwasser volgens het Terra-Sea systeem. Hiervoor is een verkorte procedure (milieuneutraal) volgens de procedure van omgevingsvergunning gevoerd. De beschikking van de omgevingsvergunningsaanvraag is gepubliceerd op 31 augustus 2011 en heeft ter inzage gelegen tot 12 oktober 2011.

De feitelijke situatie komt nu overeen met de vergunde situatie.

De autonome ontwikkelingen in de omgeving zijn moeilijk in te schatten. Nieuwvestiging van andere intensieve veehouderijbedrijven of veehouderijbedrijven is mogelijk. In de directe omgeving van het bedrijf is 1 ontwikkeling bekend aangaande verandering van bestemmingen dan wel uitbreiding of wijziging van bedrijvigheid. Er was sprake van een nieuwvestiging op perceel gemeente Avereest, Sektie K nr. 6113. Er is een exploitatie overeenkomst getekend met de gemeente omtrent de nieuwvestiging van een bedrijf op dat perceel. De aanvraag voor deze nieuwvestiging is echter officieel ingetrokken zodat hiermee verder geen rekening gehouden hoeft te worden.

In onderstaande tabel is per stal weergegeven welke aantallen dieren in de stallen volgens de referentiesituatie (revisievergunning 18-06-2008 + milieuneutrale melding 31-08-2011) worden gehouden

Stal nummer	Aantal dieren	RAV nummer	Dier categorie	GL en BWL nummers	NH3-norm	OU-norm	Ammoniak emissie totaal	Odeur Units totaal
1	22.500	E5.4	vleeskuikens	2007.08V2	0,008	0,14	180,0	3150
2	22.500	E5.4	vleeskuikens	2007.08V2	0,008	0,14	180,0	3150
3	22.500	E5.6	vleeskuikens	2005.10V2	0,037	0,24	832,5	5.400
4	22.500	E5.6	vleeskuikens	2005.10V2	0,037	0,24	832,5	5.400
5	22.500	E5.5	vleeskuikens	2001.11	0,045	0,24	1.012,50	5.400
6	22.500	E5.5	vleeskuikens	2001.11	0,045	0,24	1.012,50	5.400
7	22.500	E5.5	vleeskuikens	2001.11	0,045	0,24	1.012,50	5.400
8	22.500	E5.5	vleeskuikens	2001.11	0,045	0,24	1.012,50	5.400
180.000				Totaal:		6.075, kg NH₃		38.700 Odour Units

Tabel: Aantal dieren, NH₃ emissie en aantal geureenheden referentiesituatie.

Meest Milieuvriendelijke Optie (MMO)

In het MER dient een alternatief verkend te worden dat op de aspecten geur, verzurende en vermestende stoffen en fijn stof maximaal reduceert. Ook welzijn moet erbij betrokken worden.

De ondernemer heeft een aantal mogelijkheden voor de uitvoering. De plaatsing van de stallen en de erfinrichting liggen vast. Er zijn, gezien de wettelijke randvoorwaarden vanuit ruimtelijke ordening en brandpreventie, weinig mogelijkheden om te schuiven met de gebouwen. Op het gebied van milieuvriendelijke maatregelen is de keuze beperkt omdat het alternatief dat gekozen is tevens wordt gezien als het Meest Milieuvriendelijke Oplossing. Er is 1 systeem dat een hogere geurreductie heeft dan onderhavige chemische luchtwasser (40%-reductie), nl. de biologische luchtwasser (45%-reductie).

Er wordt in de nieuwe situatie echter ruimschoots voldaan aan de Wet geurhinder, zodat de noodzaak voor meer geurreductie niet aanwezig is. Verder heeft de biologische luchtwasser een veel hogere ammoniakuitstoot en meer spuiwater. Er zijn geen stalsystemen bekend welke meer ammoniak of fijnstof reduceren dan het systeem van onderhavige aanvraag. Omdat gebruik gemaakt wordt van het Terra-Sea concept wordt er met dit alternatief veel energie, zuur en spuiwater bespaard.

- Dit systeem voldoet aan de randvoorwaarde van de ondernemer omdat het technisch goed functioneert, betere technische resultaten oplevert en het meest milieuvriendelijk is. Ook geeft het systeem financieel en welzijnstechnisch voordelen vanwege positieve invloed op klimaat en minder diergezondheid. Dit heeft ook een positieve invloed op de gezondheid van de kuikens en kan dus het antibiotica gebruik verlagen. Het voorkeursalternatief dat hier gekozen is, is dus tevens de meest milieuvriendelijke optie.

4. Vergelijking alternatieven

4.1. Algemeen

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu worden zowel de huidige situatie, het voorkeursalternatief, het alternatief 1 a en b en de meest milieuvriendelijke oplossing op hun milieugevolgen beschouwd.

In het bijzonder zal daarbij aandacht worden besteed aan de effecten op het milieu als gevolg van:

- Het ontstaan van emissies naar het compartiment lucht, vooral geur- en ammoniak- en fijnstofemissies zijn hierbij van belang.
- Het ontstaan van emissies naar bodem en water.
- Een wijziging van de geluidsbelasting.
- Transport (aan- en afvoer).
- Flora en fauna.
- Landschap.
- Indirecte milieueffecten.

Waar enigszins mogelijk zullen de milieueffecten met de bestaande milieubeïnvloedende effecten kwantitatief worden vergeleken, waardoor inzicht in de cumulatieve effecten van de activiteit wordt verkregen.

Daar waar dit niet mogelijk is wordt de vergelijking kwalitatief gemaakt waarbij de symbolen de volgende betekenis hebben:

- De referentie (huidige situatie) waarmee vergeleken wordt = 0
- De beoordeling gebeurt op basis van plus en min tabellen:
 - zeer negatieve invloed
 - negatieve invloed
 - +/- neutraal
 - + positieve invloed
 - ++ zeer positieve invloed

	Referentie	VKA
Onderdeel/kenmerk		
Geuremissie (in OU's)	38.700	78.120
Voorgrondgeurbelasting (in OUe/m ³) (Zestiende Wijk 5)	6,6	8,4
Voorgrondgeurbelasting (in OUe/m ³) (Dedemsvaart)	0,3	0,4
Achtergrondgeurbelasting (in OUe/m ³) (Zestiende Wijk 5)	8.620	9.705
Ammoniak emissie (in kg NH ₃)	6075,0	3955,5
Ammoniakdepositie in mol/ha/jr (Natura 2000 gebied)	3,40	2,09
Ammoniakdepositie in mol/ha/jr (WAV- gebied)	8,61	5,68
Fijn stof (Jaargemiddelde µg/m ³)	20.58	20.58
Fijn stof (Overschrijdingen 24-uurgem. 50µg/m ³ /35×)	8.8	8.8
Bodem/grondwater	0	+/-
Afvalwater	0	-/-
Geluid (LAr,Lt dag in dB(A) (Driehoekweg 25)	31	36
Transport	0	-/-
Flora en fauna	0	+/-
Landschap	0	+
Dierwelzijn	0	+/+
Energieverbruik (in kWh/jr)	216.000	670.000
Gasverbruik (in m ³ /jr)	126.000	0
Waterverbruik (in m ³ /jr)	8.775	22.320
Arbo-omstandigheden	-	+/-
Bedrijfsvoering	-	+/-
Extra Investeringskosten / dierplaats		2,50
Terugverdientijd in jaren		8

Tabel 1: samenvatting vergelijking alternatieven

Vergelijking van de alternatieven

In vergelijking met de Referentiesituatie (Ref) neemt de geuruitstoot in het VKA toe. De geurbelasting op de gevoelige objecten in de omgeving neemt echter nauwelijks toe. Dit is met name vanwege het feit dat de uitstoot van stallucht door de luchtwasser naar bovengericht is en er een hogere uitredesnelheid is, waardoor de geur hoger naar boven wordt geblazen en zich meer verspreidt. De fijn stof en geluidsbelasting blijven nagenoeg gelijk door het gebruik van luchtwassers. De achtergrond geurbelasting neemt ook maar minimaal toe. Voor wat betreft ammoniak is er sprake van een forse afname ten opzichte van Ref. Hierdoor neemt ook de belasting op de meest nabij gelegen natuurgebieden af. Door het gebruik van luchtwassers neemt het waterverbruik fors toe in het VKA. Omdat hemelwater wordt hergebruikt valt deze toename echter weer mee. Vanwege het spuiwater van de luchtwasser is ook de productie van afvalwater hoger bij het VKA.

De landschappelijke inpassing van het bedrijf wordt verbeterd in het VKA door de uitvoering van een inrichtingsplan. Als onderdeel van de landschappelijke inpassing van het bedrijf worden nieuwe groenelementen toegevoegd waaronder een houtsingel met onderbeplanting ten westen van het bedrijf. Deze singel vormt een geschikte biotoop voor beschermde soorten en heeft

hiermee een positief effect op de instandhouding van beschermde soorten. Door de uitvoering van het project gaat echter ook leefgebied verloren.

De volgende zaken zijn positief:

- Ammoniakuitstoot neemt op de locatie af met 2.119,5 kg NH₃ ten opzichte van Ref. De depositie op de dichtstbijzijnde Natura-2000 gebieden neemt daarom ook fors af.
- De fijnstof en geluidsbelasting blijft ongeveer gelijk.
- Het dierwelzijn en gezondheid zal verbeteren ten opzichte van Ref omdat er sprake is van een beter stalklimaat.
- Het gasverbruik neemt af door het gebruik van het terra-sea systeem.
- Om het erf wordt een brede singel aangeplant. Het nieuwe groen biedt kansen voor flora- en fauna en versterkt het landschap.

De volgende zaken zijn negatief:

- De hoogste geurbelasting neemt toe met 0,3 OU/m³ tot 8,4 OU/m³ (norm 14 OU/m³) ten opzichte van Ref.
- Waterverbruik per dierplaats neemt toe.
- Bedrijfsvoering wordt moeilijker door extra techniek.
- Arbo omstandigheden zijn minder door gebruik van zuur.
- Jaarkosten nemen extra toe omdat er extra geïnvesteerd moet worden in luchtwascapaciteit en koeling en meer kosten gemaakt moeten worden voor extra zuurverbruik en afzet spuiwater.

Conclusie

Het gekozen voorkeursalternatief is tevens de meest milieuvriendelijke optie. Er is geen enkel alternatief denkbaar dat beter scoort op ammoniak. Voor geur zijn er wel betere alternatieven maar dit leidt weer tot een verhoging van de uitstoot van ammoniak wat niet wenselijk is. Wel is er sprake van een hoger waterverbruik en wordt er meer afvalwater geproduceerd. Bovendien is het systeem gevoeliger voor onderhoud en storingen.

Financieel gezien vergt het VKA met een koeling en een zuurwasser een behoorlijke investering en bijkomende jaarkosten, maar de extra investering is terug te verdienen door betere technische resultaten.

5. Leemten in informatie

Er lijken weinig leemten in de in dit rapport opgenomen informatie te zitten. Zoals genoemd zijn ontwikkelingen in de omgeving altijd moeilijk te voorspellen. Voor wat betreft de luchtwassers in de laatste stand van zaken meegenomen. Het is niet bekend of door middel van aanpassingen het rendement nog verder kan verbeteren en het spuiwater en elektraverbruik mogelijk verminderd kan worden. Ook is nog onduidelijk of het conditioneren van binnenkomende lucht een positieve bijdrage kan betekenen voor de te installeren capaciteit van de luchtwasser en dus tot vermindering van het spuiwater en het elektriciteitsverbruik leidt. Op het moment dat de luchtwassers worden aangeschaft zal de laatste stand der techniek worden toegepast.